

„The New York Times“
bestselerių autorė

ŠIRDIES KAULELIAI

Romanas

COLLEEN
HOOVER

baltos lankos

Colleen Hoover

Širdies kauleliai

romanas

Iš anglų kalbos vertė Rima Bertašavičiūtė

baltos lankos

2015-ieji, vasara

Mūsų svetainėje ant sienos, kur kabotų televizorius, jei išgalėtume turėti jį ar netgi namus su tokiomis sienomis, kurios išlaikytų kabantį televizorių, puikuoju Motinos Teresės nuotrauka.

Gyvenamosios priekabos sienos – iš kitokios medžiagos nei normalaus namo sienos. Tik pakrapštyk priekabos sieną – ji ims trupėti tiesiog tau tarp pirštų.

Kartą savo mamos Džaninos paklausiau, kodėl mūsų svetainėje ant sienos ji pakabino Motinos Teresės nuotrauką.

– Kalė apsimetėlė, – atsakė ji.

Taip pasakė ji. Ne aš.

Turbūt, jei esi baisus žmogus, siekdama kaip nors išgyventi nori nenori matai blogiausių visų kitų bruožus. Susitelki vien į kitų žmonių tamsą, nes šitaip tikiesi paslėpti tamsiausią savo pačios juodumą. Taip mano motina gyveno visą gyvenimą. Visada matė blogiausių visų kitų bruožus. Netgi žiūrėdama į savo pačios dukterį.

Netgi į Motiną Teresę.

Džanina guli ant sofos, visai kaip prieš aštuonias valandas, man išeinant į pamainą „McDonald’s“. Spokso į Motinos Teresės nuotrauką, bet iš tiesų jos nemato. Regis, jos akys apskritai nustojo regėti.

Nustotojo priimti informaciją.

Džanina yra priklausoma. Tai supratau būdama kokių devynerių – tuomet ji priklausė tik nuo vyrų, alkoholio ir lošimo.

Metams bėgant jos priklausomybė darėsi vis pastebimesnė, vis fatališkesnė. Turbūt prieš kokius penkerius metus, visai prieš savo keturioliktąjį gimtadienį, užtikau ją leidžiantis ledą. Žmogaus, pradėjusio reguliariai vartoti metamfetaminą, gyvenimas drastiškai sutrumpėja. Kartą pagūglinau mokyklos kompiuteryje: „Kiek metų gyvena žmogus, priklausomas nuo ledo?“

Internetas atsakė: nuo šešerių iki septynerių metų.

Per visą tą laiką kelis kartus užtikau ją visai nereaguojančią į aplinką, bet dabar viskas dar kitaip. Atrodo, kad jau pabaiga.

– Džanina?

Šią akimirką mano balsas tikrai neturėtų būti toks ramus. Gal turėtų virpėti, gal turėčiau išvis neprašnekėti. Truputį gėda, kad tokiu metu nesugebu reaguoti.

Paleidžiu rankinę, ta nukrinta man prie kojų, o aš stebiu jos veidą kitapus kambario. Lauke lyja, aš dar neuždariau durų, mane vis dar merkia. Bet šiuo metu, stebint Džaniną, žiūrinčią į Motiną Teresę, užvis mažiausiai rūpi uždaryti duris, saugoti nugarą nuo lietaus.

Viena Džaninos ranka guli ant pilvo, kita kybo nuo sofos, pirštai švelniai lyti nudrengtą kilimą. Ji vos patinusi – atrodo jaunesnė. Ne jaunesnė nei savo amžiaus – jai vos trisdešimt devyneri, bet jaunesnė, nei turėtų atrodyti su visomis savo priklausomybėmis. Skruostai lyg ne tokie įdubę, pastarųjų kelerių metų raukšlės aplink lūpas atrodo kaip išlygintos botoksu.

– Džanina?

Tyla.

Burna vos pravira, gelsvuoja nulūžinėjusių, išpuvusių dantų skiedrelės. Atrodo, kad pradėjo kažką sakyti ir staiga išleido paskutinį atodūšį.

Jau kuris laikas įsivaizduodavau šią akimirką. Kartais, kai ko nors išties nekenti, nepavyksta susivaldyti: naktį guli, nemiegi, vis mąstai, kaip viskas atrodytų, jei tas žmogus mirtų.

Įsivaizdavau, kad bus kitaip. Daug teatrališkiau.

Dar akimirką žvelgiu į Džaniną – gal ji tik nugrimzdusi į transą. Žengiu kelis žingsnius, sustoju išvydusi jos ranką. Iš odos vos žemiau nei alkūnės linkis styro adata.

Vos ją pamatau, mane įsupa visa šios akimirkos tikrovė kaip kokia gliti plėvė, net supykina. Nusigręžiu ir šaunu iš namų. Atrodo, tuoj vemsiu, tad persisveriu per pūvantį turėklą, tik atsargiai, ne visu svoriu, kad nesubyrėtų mano rankose.

Išsivėmus iškart palengvėja – jau nerimavau, kad tokia gyvenimą keičianti akimirka manęs niekaip nepaveikė. Gal nepuoliau į isteriją, kaip turėtų pulti dora duktė, bet bent jau *ši tą* jaučiu.

Nusivalau lūpas darbinių „McDonald’s“ marškinėlių rankove. Prisėdu ant laiptų, nors beširdis nakties dangus ant manęs vis dar pila lietų.

Plaukai ir drabužiai kiaurai permirkę. Šlapias ir veidas, bet tame skystyje, riedančiame mano skruostais, – nė ašarėlės.

Vien lietaus lašai.

Šlapios akys, sausa širdis.

Užsimerkiu ir įsikniaubiu į delnus, bandau suvokti, ar jaučiuosi tokia atsiribojusi, nes mane tokią augino, ar jau gimiau sugadinta.

Kažin – kaip blogiau vaikui augti? Ar globojamam ir mylimam, nė nesuvokiant, koks žiaurus gali būti pasaulis, kol jau būna per vėlu ir vaikas nebepajėgia išmokti su viskuo susidoroti, – ar taip kaip man? Pačioje bjauriausioje šeimoje, kur neišmoksti nieko daugiau, tik viską pakelti.

Kol dar buvau per jauna dirbti ir užsidirbti maistui, daugybę naktų negalėdavau užmigti, nes iš alkio spazmuodavo skrandis. Kartą Džanina pasakė, kad gurgiantis skrandis reiškia, jog manyje gyvena išbadėjęs katinas ir urzgia neprimaitintas. Paskui kaskart išalkusi įsivaizduodavau, kaip pilve katinas dairosi maisto, o jo nėra. Bijodavau, kad jis ims graužti vidurius, jei nepašersiu, tad kartais prisikimšdavau to, kas nevalgoma, kad tik nutildyčiau tą alkaną katiną.

Kartą ji taip ilgai negrįžo, kad suvalgiau šiukšliadėžėje rastas senas bananų žieves, kiaušinių lukštus. Net bandžiau pakramtyti sofos kamšalo, bet nepajėgiau nuryti. Beveik visą vaikystę mirtinai bijojau, kad visą mano vidų išgrauš badmiaujantis katinas.

Gal ji nepalikdavo manęs ilgiau negu parą, bet tas laikas, vaiko leidžiamas vieno, baisiai išsitempia.

Pamenu, kaip ji įgriūdavo pro laukujes duris, virsdavo ant sofos ir valandų valandas nesikeldavo. Aš susigūžusi užmigdavau kitame sofos gale, bijodavau palikti ją vieną.

O tada, po tų girtų sugrįžimų, ryte nubusdavau ir rasdavau ją virtuvėje ruošiant pusryčius. Nebūtinai tokius

pačius. Kartais manęs laukdavo žirneliai, kartais – kiaušiniai, kartais – skardinė makaronų sriubos su vištiena.

Būdama kokių šešerių ėmiau sekti, ką tais rytais ji veikia prie viryklės, – žinojau, kad jai vėl pradingus reikės mokėti pačiai.

Kažin, kiek šešiamečių bando išmokti naudotis virykle, nes žino, kad jei neišmoks, juos sugrauš vidinis badmiriaujantis katinas?

Tiesiog ištraukiau trumpą šiaudą – man taip atrodo. Dauguma vaikų ilgėtusi tėvų, jei šie numirtų. O tokiems kaip aš liko tėvai, kurie numirę tampa net geresni.

Geriausia, ką mama kada nors dėl manęs padarė, – numirė.

*

Bazas nusiuntė mane į policijos automobilį, kad nestovėčiau lietuje ir nebūčiau viduje, kol jie paims kūną. Bukai žiūrėjau, kaip ją veža neštuvuose su ratukais, pridengtą balta paklode. Įkišo į koronerio furgono galą. Net nepasivargino išvežti greitąja. Bet ir nebuvo prasmės. Šiame mieste visų, kurie išleido paskutinį kvapą nesulaukę penkiasdešimties, mirties priežastis – priklausomybė.

Net nesvarbu, kokia, – visos jos baigiasi mirtimi.

Prispaudžiu skruostą prie automobilio lango, bandau pažvelgti į dangų. Šiąnakt nėra nė žvaigždės. Net mėnulio neįžiūriu. Kartais vis švysteli žaibas, nušviečia juodų debesų tumulus.

Labai į temą.

Bazas atidaro užpakalines dureles, pasilenkia. Lietus jau apstojo, dabar tik purškia, tad jo veidas drėgnas, nors atrodo tiesiog suprakaitavęs.

– Gal kur nuvežti? – klausia.

Papurtau galvą.

– Gal reikia paskambint? Gali imti mano mobilųjį.

Vėl papurtau galvą.

– Viskas gerai. Gal jau galima grįžti vidun?

Nežinau, ar tikrai noriu grįžti į tą gyvenamąją priekabą, kur motina išleido paskutinį kvapą, bet tą akimirką neturiu jokių malonesnių variantų.

Bazas žingtelį šonan ir išskleidžia skėtį, nors lietus jau aprimo, o aš ir taip peršlapusi. Traukiu namų link, o jis seka mane per žingsnį už manęs, virš galvos laikydamas skėtį.

Nelabai gerai jį pažįstu. Pažįstu jo sūnų Dakotą. Pažįstu labai įvairiais aspektais – o nenorėčiau nė vienu.

Kažin, ar Bazas žino, kokį sūnų užaugino. Pats atrodo visai padorus žmogus. Niekada per daug nesikabinėjo nei prie manęs, nei prie motinos. Kartais patruliuodamas po gyvenamųjų priekabų parką sustoja šalia. Visada paklausia, kaip aš laikausi, ir man vis kyla mintis, kad klausdamas beveik tikisi, jog prašysiu išsivežti. Bet aš neprašau. Esu iš tokių, kurie puikiai apsimeta, jog viskas gerai. Visada nusišypsau, sakau, kad viskas puiku, o jis atsidūsta, tarsi jam būtų palengvėję, jog nereikės skambinti vaikų teisėms.

Grįžusi vidun nesusilaikau ir įsispoksau į sofą. Dabar ji atrodo kitaip. *Matosi, kad ant jos kažkas mirė.*

– Ištempsi naktį? – klausia Bazas.

Apsigrėžiu – jis stovi už durų, virš galvos laiko skėtį. Žiūri į mane tarsi bandydamas užjausti, bet mintyse turbūt jau varto popierius, kuriuos dabar jam teks pildyti.

– Ištempsiu.

– Rytoj gali užėti į laidojimo namus ir viską susidėlioti. Sakė, lauks bet kada po dešimtos.

Linktelio, tačiau jis neišeina. Palūkuriuoja, kiek pamin-džikuoja. Prieš pat žengdamas vidun beveik prietaringai suskleidžia skėtį.

– Žinai, – sako ir taip susiraukia, kad nuo pliko viršugalvio kakta žemyn nuvinguriuoja grioveliai, – jei ryt nuneisi į tuos laidojimo namus, jie paskelbs, kad laidoja valstija. Tu negalėsi surengti jokių apeigų, bet bent jau negausi sąskaitos.

Atrodo, kad jam gėda šitai pasiūlius. Akimis šauna į Motinos Teresės nuotrauką, paskui lyg išbartas jas nuduria.

– Ačiū.

Abejoju, ar kas nors ateitų, net jei surengčiau tas apeigas.

Liūdna tiesa. Jei ką ir galima pasakyti apie mano motiną, tai kad ji buvo vieniša. Na taip, tame bare, kuriame beveik dvidešimt metų sėdėdavo, turėjo kažkokią draugiją, bet tų žmonių nepavadintum draugais. Tiesiog kiti vienišiai, susiburiantys ir kartu vienišaujantys.

Bet ir šią kompaniją išretino miestą siaubianti priklausomybė. Tie, su kuriais ji sėdėdavo, neateitų į laidotuves. Dauguma veikiausiai ieškomi, turbūt vengtų viešų renginių nenurodami netyčia pakliūti į policijos pasalą, kad jų nesusemtų.

– Nenori paskambinti tėvui? – klausia jis.

Akimirką nenuleidžiu nuo jo akių, žinau, kad tikrai skambinsiu, bet svarstau, kiek laiko šįkart atidėliosiu.

– Beja, – sako, tardamas mano vardą su „e“.

– Reikia tarti *Bėja*.

Net nežinau, kodėl pataisiau. Jis nuo pat pradžių klydo tardamas mano vardą, bet man dar niekada nerūpėjo jo pataisyti.

– Bėja, – pasitaiso jis. – Žinau, kad ne man kalbėti, bet... tau geriau išvažiuoti iš šito miesto. Pati žinai, kas nutinka tokiems žmonėms...

Nutyla, tarsi bijodamas, kad įsižeisiu.

Užbaigiu už jį:

– Kaip aš?

Dabar jis atrodo dar labiau susigėdęs, nors aš juk žinau, kad jis neturėjo omenyje nieko blogo tuo savo „tokiems kaip tu“. Žmonėms, kurių motinos tokios kaip mano. Žmonėms, negalintiems ištrūkti iš šito miesto. Žmonėms, kurie įsidarbina prie greitojo maisto, galiausiai atbunka, tada bulvyčių kepėjas pasiūlo paimti šio bei to, kad likusi pamaina pralėktų kaip diskotekoj, ir staiga tie žmonės nė nepastebėję nebegali išgyventi nė sekundės neėmę, laksto ieškodami to jausmo, kaip nė paskui nuosavą vaiką nelakstė, o galiausiai leidžiasi į veną, spokso į Motiną Teresę ir netyčia numiršta, nors tenorėjo pabėgti nuo visos šitos bjaurasties.

Bazas vis dar viduje, nors atrodo, kad jaučiasi nejaukiai. Geriau jau tiesiog išvažiuotų. Man jo gaila labiau nei savęs, nors šiaip juk aš ką tik radau ant sofos mirusią motiną.

– Visai nepažįstu tavo tėvo, bet žinau, kad nuo pat tavo gimimo jis moka nuomą už šitą priekabą. Vien to užtenka: su juo bus tikrai geriau, nei likti šiame mieste. Jei turi išeiti, nedvejok. Tas tavo gyvenimas čia – tu jam per gera.

Nežinau, ar kada nors esu girdėjusi ką nors gražiau. Ir man tai sako Dakotos tėtis.

Akimirką žvelgia į mane, lyg norėtų dar ką nors pasakyti. O gal laukia mano atsakymo. Bet kambaryje viešpatauja tylą, tada jis linkteli ir išeina. Na, pagaliau.

Jis uždaro duris, o aš nusigręžiu ir įsispoksau į sofą. Žiūriu taip ilgai, kad, regis, net apsvaigstu. Neįtikėtina: ryte atsibundi, vakare vėl eisi miegoti, tačiau per tą laiką gyvenimas apsiverčia aukštyn kojomis.

Nenoriu to pripažinti, bet Bazas teisus. Negaliu čia pasilikti. Ir nesiruošiau, bet bent jau tikėjaisi per vasarą suplanuoti, kaip pabėgti.

Juodai dirbau, kad pabėgčiau iš šito miesto, ir vos išaušus rugpjūčiui lėksiu autobusu į Pensilvaniją.

Pensilvanijos universitete gavau studijų finansavimą už tinklinį. Rugpjūtį paliksiu šitą gyvenimą – ir ne savo motinos dėka, ne dėl to, kad mane iš čia būtų ištraukęs tėvas. Tik *savo pačios* dėka.

Noriu tos pergalės.

Noriu savo jėgomis užaugti tokia, kokia užaugsiu.

Džanina nebus niekuo prisidėjusi prie gerų dalykų, galbūt laukiančių manęs ateityje. Niekada jai neprasitariau apie gautą finansavimą. Niekam neprasitariau. Priverčiau

trenerį prisiekti, kad laikys liežuvį už dantų, neleidau nieko minėti laikraštyje, nesileidau fotografuojama metų knygai.

Nepasakojau ir tėvui. Kažin, ar jis apskritai žino, kad žaidžiu tinklinį. Treneriai man padėjo gauti visko, ko reikia: priemonių, įrangos, uniformą. Žaidžiau gerai, ir jie nenorėjo, kad mano finansinė padėtis sukliudytų tapti komandos dalimi.

Nereikėjo prašyti tėvų nė menkiausios smulkmenėlės, susijusios su tinkliniu.

Keista juos net vadinti tėvais. Jie suteikė man gyvybę, bet daugiau nieko iš jų negavau.

Esu vienos nakties nuotykio rezultatas. Tėvas gyveno Vašingtone, su reikalais lankėsi Kentukyje, ten sutiko Džaniną. Kad ji pastojų, jis sužinojo tik trys mėnesiai po mano gimimo. Sužinojo tada, kai jam atsiuntė popierius dėl vaiko išlaikymo.

Kartą buvo atvažiavęs aplankyti, bet man sulaukus ketverių jis mieliau atsiskraidindavo mane į Vašingtoną.

Apie mano gyvenimą Kentukyje jis nieko nežino. Apie mano motinos priklausomybes – nieko. Apie mane – nieko, tik tiek, kiek pati jam papasakoju, ir tai labai mažai.

Savo gyvenimą laikau paslapyje visais aspektais.

Paslaptys – mano vienintelė valiuta.

Tėvui apie finansuojamas studijas nesakiau dėl tos pačios priežasties, dėl kurios taip ir nepasakiau motinai. Nenoriu, kad jis didžiutuotųsi, jog dukra ką nors pasiekė. Jis nenusipelnė didžiutis vaiku, dėl kurio beveik nė nesistengia. Jam atrodo, kad čekis kas mėnesį ir reguliarūs skambučiai man į darbą visiškai atsveria faktą, kad jis manęs iš esmės nepažįsta.

Tėtis dviem savaitėms per metus.